

SOUHRNNÁ ZPRÁVA K DOTAZNÍKOVÉMU ŠETŘENÍ K FINANČNÍ NÁROČNOSTI VZDĚLÁVÁNÍ

MAP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová II
(reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0008612)

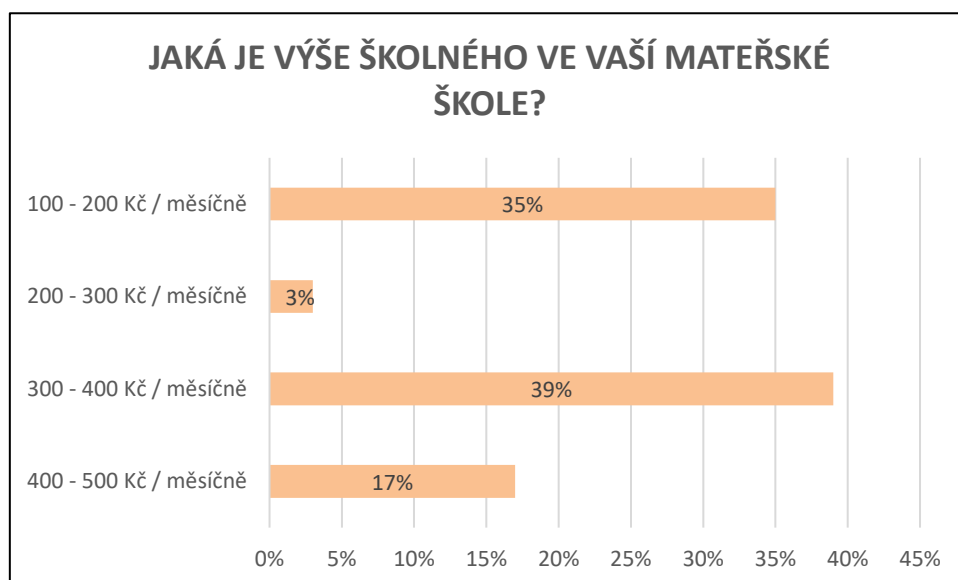
V rámci projektu Místní akční plán vzdělávání Ústí nad Orlicí a Česká Třebová probíhalo od 26. února do 22. března 2019 dotazníkové šetření se zaměřením na finanční náročnost vzdělávání z pohledu mateřských škol, základních škol a zákonných zástupců.

Cílem dotazníkové šetření bylo získat podkladová data pro aktualizaci analytické části dokumentu MAP a získat relevantní informace o finanční náročnosti vzdělávání na regionální úrovni.

Podklady pro otázky, které byly v rámci tohoto šetření pokládány, vznikly na jednání pracovních skupin 19. února 2019. Na základě těchto podkladů byly vytvořeny jednotlivé otázky. Sběr odpovědí probíhal přes elektronické dotazníky, kdy školy byly osloveny ke spolupráci při šetření, přes zapojené zástupce jednotlivých škol do aktivity 2.7 Podpora škol v plánování. Zákonní zástupci byli osloveni přes webové a sociální stránky projektu a přes jednotlivé školy.

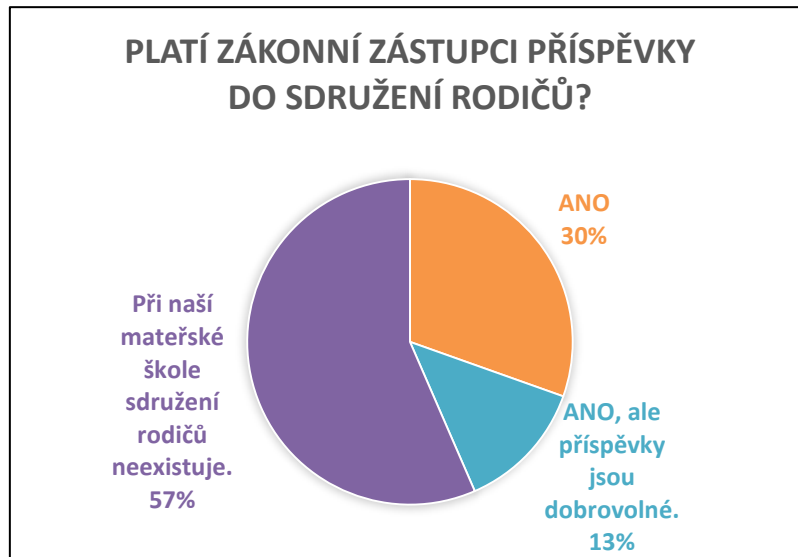
1) MATEŘSKÉ ŠKOLY

Celkem se dotazníkového šetření zúčastnilo 23 mateřských škol z celkového počtu 25 (92% návratnost). Dotazník pro mateřské školy obsahoval 9 otázek.



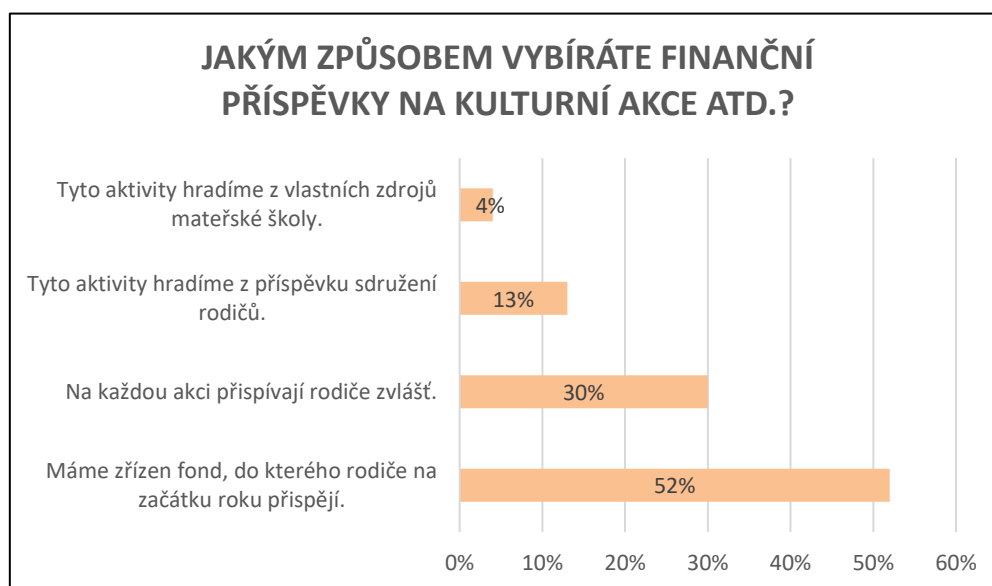
Obr. 1: Výše školného v mateřských školách (Zdroj: vlastní šetření).

První otázkou (obr. 1), která byla určena pro mateřské školy, bylo Jaká je výše školného ve Vaší mateřské škole? Odpovědi na tuto otázku lze rozdělit na 2 nejčastěji odpovídané a to rozpětí 100–200 Kč / měsíčně a 300–400 Kč / měsíčně. V souvislosti se školným lze také zmínit výši stravného. U 83 % mateřských škol, které se účastnily šetření, je průměrná cena jídla na 1 den stanovena v rozmezí 30–40 Kč.



Obr. 2: Příspěvky do sdružení rodičů (Zdroj: vlastní šetření).

Jedním z faktorů, který pomáhá škole k dalšímu rozvoji, je sdružení rodičů (obr. 2). Pokud při škole sdružení rodičů existuje, často má pro školu důležitý význam. Sdružení finančně přispívají na různé kulturní akce, realizují různorodé aktivity nebo financují dopravu. Některé z mateřských škol (30 % ze zapojených do mateřských škol) vybírají finanční příspěvky na metodické materiály (pracovní listy, pracovní sešity) na přípravu předškolních dětí k zápisu do základních škol. Průměrná cena příspěvku se pohybuje okolo 120–130 Kč.



Obr. 3: Finanční příspěvky na kulturní akce (Zdroj: vlastní šetření).

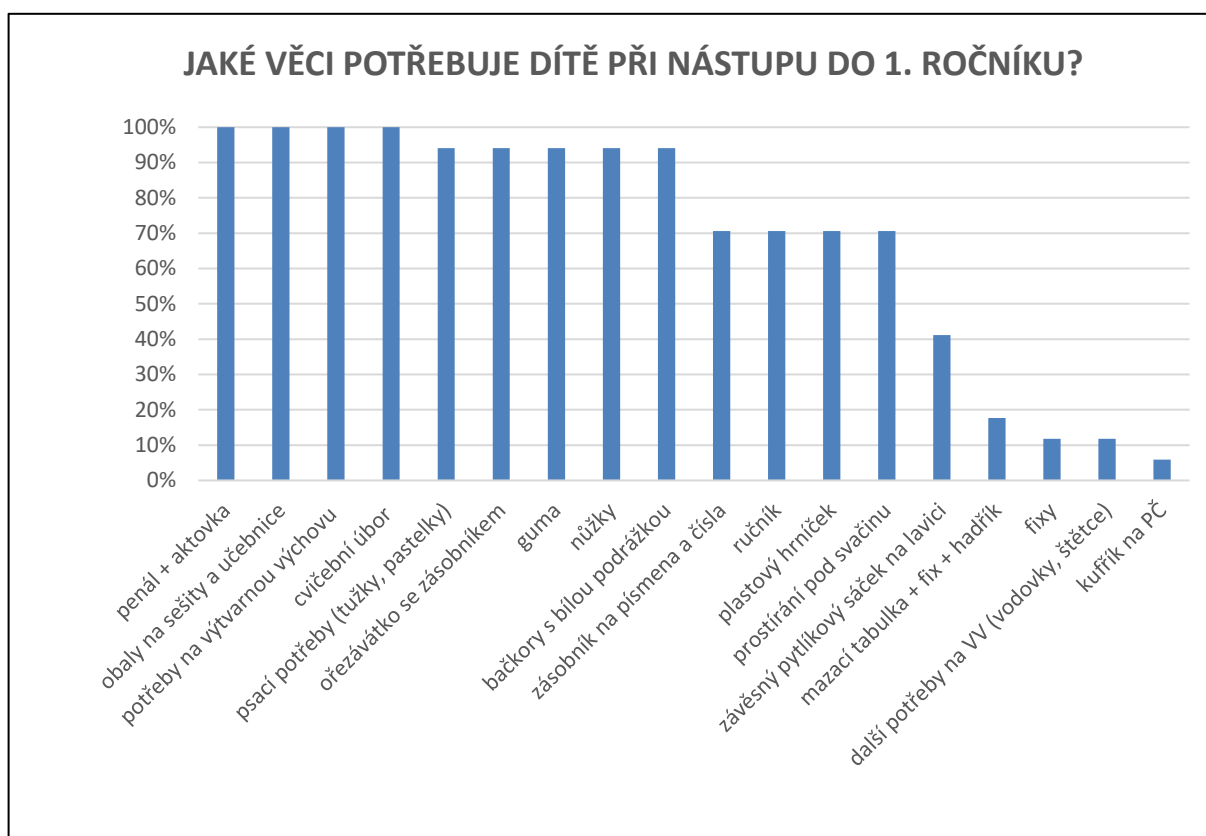
Mateřské školy se pravidelně účastní různých kulturních akcí. Ve většině případů zákonní zástupci na tyto aktivity finančně přispívají (obr. 3). Pokud bychom hledali nejčastější způsob, jak mateřské školy řeší financování, je to přes fond, do kterého rodiče na začátku roku přispějí (lze i např. v pololetí nebo dle potřeby) a akce jsou z tohoto fondu placeny. Na konci roku se vyúčtuje účast dítěte na jednotlivých akcích a přeplatky se zákonným zástupcům vrací. V některých mateřských školách přispívají zákonní zástupci na každou akci jednotlivě.

Mateřské školy dále vybírají finanční příspěvky na plavecký kurz (Ø 500 Kč), jednodenní školní výlet (částka nepřevyšující 500 Kč), některé mateřské školy realizují lyžařský kurz (Ø 1000 Kč), školu v přírodě (Ø 1000 Kč) nebo kroužky mimo výchovně-vzdělávací proces (cena je různorodá).

Mateřské školy, které se zúčastnily dotazníkového šetření nepovažují výši finančních příspěvků ze strany zákonných zástupců za překážku v docházce dětí do mateřské školy.

2) ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Dotazníkového šetření pro základní školy se zúčastnilo 17 základních škol z 21 (80% návratnost). Dotazník obsahoval celkem 10 otázek.

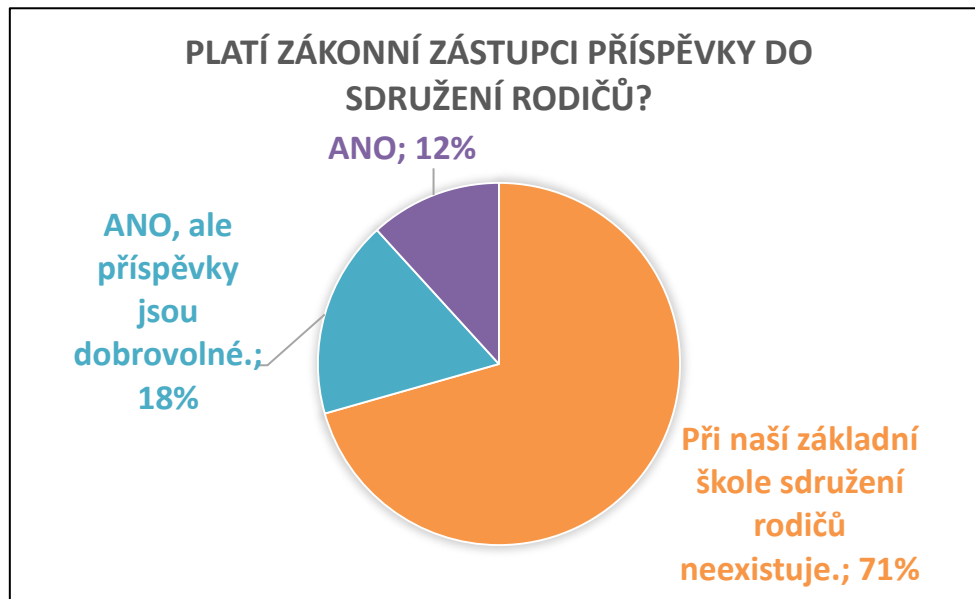


Obr. 4: Jaké věci potřebuje dítě při nástupu do 1. ročníku (Zdroj: vlastní šetření).

Jedním z okruhů, kterému se dotazníkové šetření věnovalo bylo materiální zajištění žáka při vstupu do 1. ročníku (obr. 4). Kromě standardních potřeb (penál, aktovka, obaly, potřeby na výtvarnou

výchovu, cvičební úbor, psací potřeby a přezůvky) v některých školách děti musí mít např. mazací tabulku a fix. Jedna škola uvedla, že se jí daří některé potřeby zajistit pomocí různých sponzorů.

Dalším z okruhů byly další výdaje zákonných zástupců v průběhu školního roku na aktivity pořádané školou. Zákonní zástupci přispívají na divadelní představení (Ø 200–600 Kč/školní rok), školní výlety a exkurze (Ø 200–600 Kč/školní rok), pokud škola realizuje lyžařský kurz (Ø 1000 Kč a více), adaptační kurz (Ø 500–1000 Kč), školu v přírodě (Ø 800 Kč a více), sportovní kurz (Ø 600–1000 Kč) a absolventská trika, šerpy (záleží dle školy).



Obr. 5: Příspěvky do sdružení rodičů při základních školách (Zdroj: vlastní šetření).

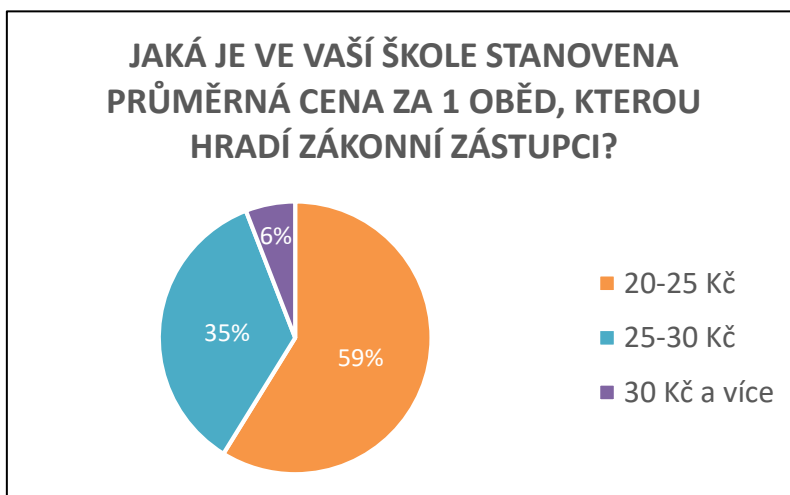
Obdobně jako u mateřských škol jsme u základních škol zjišťovali, zdali při základních školách existují sdružení rodičů (obr. 5). Pokud při základní škole sdružení rodičů existuje a rodiče do sdružení, přispívají pohybuje se přispívaná částka okolo 200 Kč/školní rok.

Část otázek byla zaměřena na způsob financování vybraných aktivit.

- Plavání – u ročníků, kde je kurz dán Školním vzdělávacím programem jsou výdaje hrazeny školou, pro ostatní žáky hradí výdaje zákonní zástupci, některým školám přispěje zřizovatel nebo lze získat finanční prostředky z rozvojových programů MŠMT.
- Jízdné žáků na soutěže, olympiády, turnaje – výdaje jsou hrazeny provozními náklady školy, SRPŠ nebo rodiči.
- Pracovní sešity – výdaje na nákup pracovních sešitů jsou hrazeny provozními náklady školy nebo rodiči.

Jedním z okruhů, na které se dotazníkové šetření zaměřovalo, byl způsob řešení situací, kdy se žák nemůže účastnit z ekonomických důvodů školních aktivit. Buď tuto situaci pedagogové řešit nemusí, protože se jim takový žák ve třídě nevyskytuje. V případě, že takového žáka ve třídě mají, lze získat finanční prostředky pomocí OSPOD či Úřadu práce nebo se žák účastní výuky v jiné třídě.

Poplatek za školní družinu je u všech základních škol, které se zapojily do dotazníkového šetření, stanoven ve výši do 200 Kč/měsíčně.

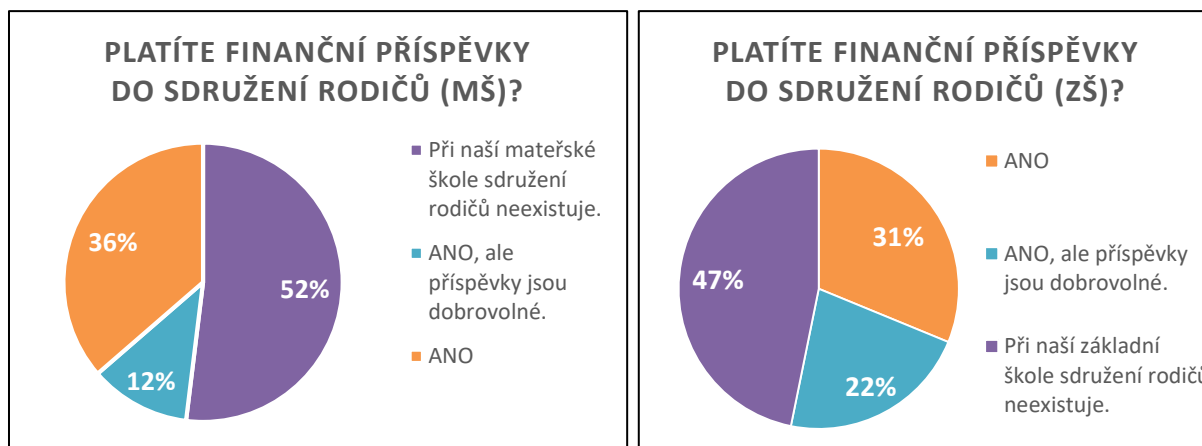


Obr. 6: Cena za 1 oběd, kterou hradí zákonní zástupci (Zdroj: vlastní šetření).

Nedílnou součástí finančních náročností jsou výdaje za školní obědy (obr. 6). Mezi zapojenými školami jsme v souvislosti se školními obědy zjišťovali, jestli ve školách existují žáci, kteří se z ekonomických důvodů ve školních jídelnách nestravují. 35 % škol, kteří odpověděli, takovéto žáky ve školách mají. Zisk finančních prostředků na obědy pro tyto žáky řeší přes nadace typu Women for Women nebo obecně prospěšné společnosti.

3) ZÁKONNÍ ZÁSTUPCI

Do dotazníkového šetření byli zapojeni i zákonní zástupci. Celkem se do dotazníkového šetření zapojilo 167 osob. Dotazník byl rozdělen na 3 části a obsahoval celkem 15 otázek (5 v okruhu mateřských škol, 5 v okruhu základních škol a 5 v okruhu zájmového a neformálního vzdělávání).



Obr. 7 a 8: Finanční příspěvky do sdružení rodičů v MŠ a ZŠ (Zdroj: vlastní šetření).

Jedním z témat, kterému jsme se věnovali jak u mateřských škol, tak u základních škol a zároveň se šetřilo i mezi zákonnými zástupci byla sdružení rodičů. Otázka byla zaměřena na to, jestli zákonní zástupci platí příspěvky do sdružení rodičů, pokud ano, tak v jaké výši a jak je s finančními příspěvky pracováno. Z pohledu zákonných zástupců, kteří přispívají do sdružení rodičů, se výše různí,

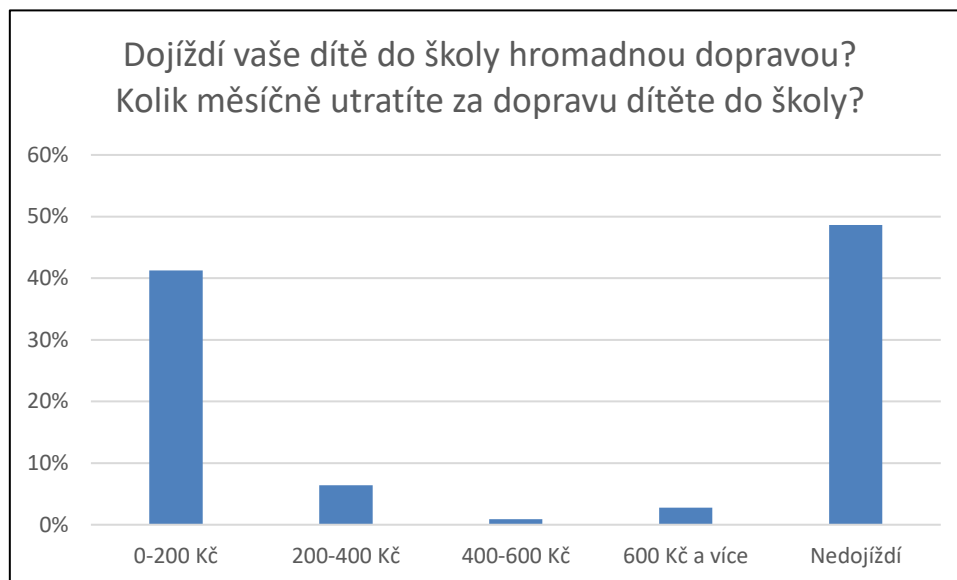
záleží na škole (u mateřských škol Ø 400 Kč, u základních škol Ø 300–400 Kč). Pokud je škola aktivní zašle na konci školního roku zákonným zástupcům finanční vypořádání.

Zákonných zástupců jsme se také dotazovali, zda se domnívají, že výše finančních příspěvků může být pro zákonného zástupce důvodem, aby jeho dítě nenavštěvovalo mateřskou školu. 34 % respondentů odpovědělo, že ano.

Výše finanční příspěvků, kterou zákonní zástupci v mateřských školách přispívají na kulturní akce, se liší. Dle šetření se průměrná částka pohybuje okolo 500–700 Kč.

V průběhu školního roku zákonní zástupci považují za finančně nejnáročnější lyžařský kurz, cyklistický kurz, začátek školního roku, pohybové aktivity (škola v přírodě, výlety) a sportovní kroužky.

Zákonní zástupci v okruhu zaměřeném na základní školy odpovídali na otázku týkající se materiálních potřeb žáků (výtvarné potřeby, sportovní vybavení, pracovní sešity, desky na sešity, rýsovací potřeby, kalkulačka ...) a na výši, kterou zákonní zástupci za tyto potřeby zaplatí. Dle zákonných zástupců se jedná o částku průměrně okolo 2000–2500 Kč.



Obr. 9: Dojíždění do školy hromadnou dopravou.

Jedním z dalších výdajů, který je zákonnými zástupci hrazen, je doprava dítěte do školy hromadnou dopravou (obr. 9). Pokud dítě do školy hromadnou dopravou dojíždí, náklady ve většině případů dle respondentů nepřesáhnou částku 200 Kč.

U zájmového a neformálního vzdělávání lze kroužky rozdělit do několika kategorií: kroužky poskytované školou, poskytované domem dětí a mládeže, základní uměleckou školou a místní spolky.

Školy poskytují některé kroužky zdarma, případně jsou placeny pololetně nebo ročně. Cena těchto kroužků je velmi různorodá. Kroužky poskytované domy dětí a mládeže jsou placeny pololetně nebo ročně. Průměrná cena kroužku je 800–1200 Kč za rok (výše finančního příspěvku záleží na druhu kroužku). Zákonný zástupce za školné v základní umělecké škole průměrně zaplatí 1000–1500 Kč za pololetí školního roku. U kroužků poskytovaných místními spolky je cena různorodá, záleží na druhu kroužku (např. skaut X sportovní kroužky).